

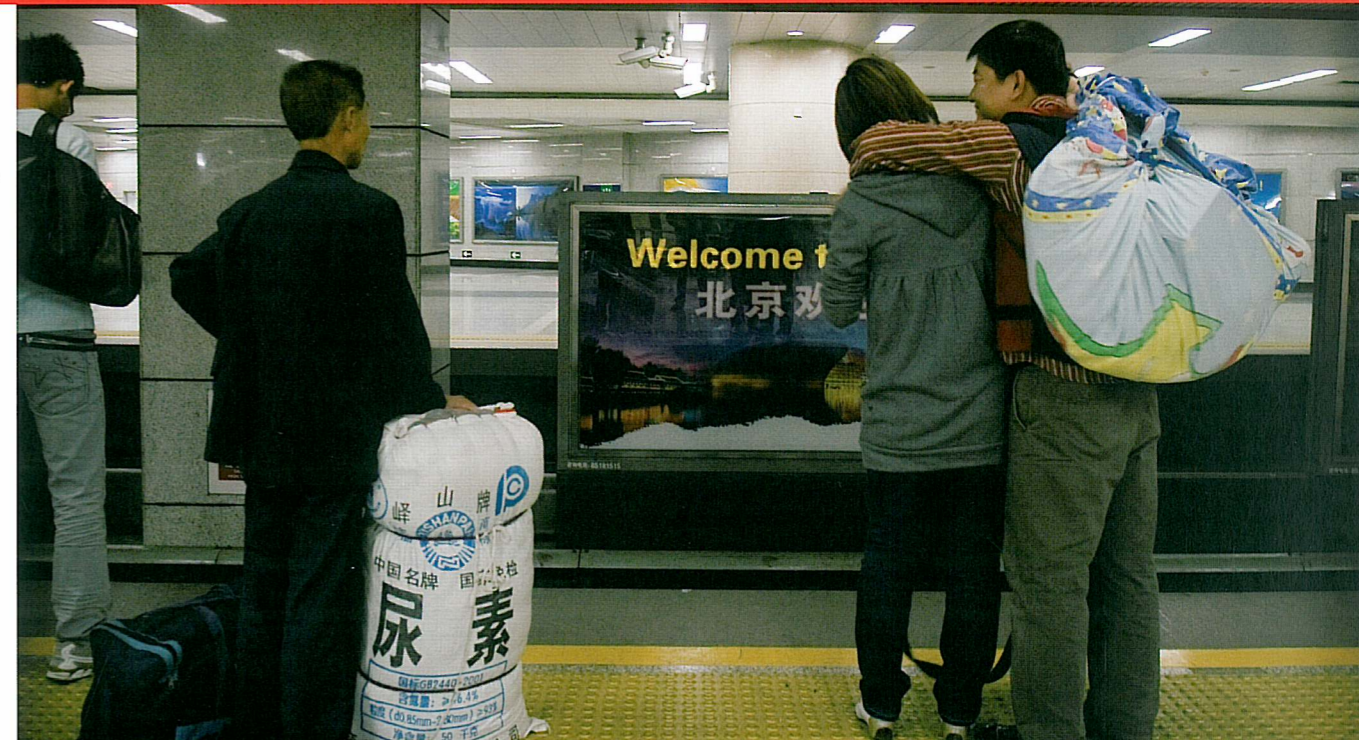
Joaquín Beltrán Antolín
Universitat Autònoma de Barcelona

La transformació social de la **Xina** al segle XXI

La Xina ha confirmat, durant la primera dècada del segle XXI, la seva aposta decidida per l'obertura, la globalització i la internacionalització, sense possibilitat de fer marxa enrere, i recuperar progressivament el protagonisme de gran potència mundial. Dos moments clau van ser l'entrada a l'OMC el 2001 i l'organització del Jocs Olímpics del 2008, als quals s'hauria d'afegir la posada en òrbita d'un astronauta el 2003. El reconeixement global dels seus èxits en economia, ciència i tecnologia i esports i cultura és la punta de l'iceberg de les grans transformacions que està experimentant la seva societat.

Els canvis actuals són hereus i continuïtat dels primers trenta anys del nou règim (1949-1979) que, sota els ideals de la igualtat i la justícia social, va proposar postergar la satisfacció, un ascetisme i sacrifici generalitzats perquè les generacions futures poguessin gaudir d'una vida millor. Es volia acabar amb el poder tradicional de la família i fomentar la lleialtat directa dels individus a l'Estat mitjançant un nou contracte social. Aquest gran experiment d'enginyeria social a l'empara d'uns ideals utòpics d'igualtat va arribar al seu final i van agafar el relleu l'èmfasi en la modernització, el desenvolupament i el creixement econòmic. Actualment, la Xina es troba immersa en ple canvi d'estructura socioeconòmica, en el pas d'una economia agrària i de subsistència a una altra d'industrial i de serveis. Els processos d'industrialització i urbanització estan transformant la societat d'una manera profunda, que afecta els valors, les conductes i les expectatives socials. La irrupció de la societat del consum de masses gràcies a l'augment generalitzat del nivell de vida i la diversificació creixent de l'oferta del mercat ha propiciat la recerca de l'hedonisme i un avanç concomitant de l'individualisme.

Dels 1.350 milions d'habitants,

prop de la meitat, el 47%, ja viuen en ciutats, situació que suposa un augment notable des del 17% de l'any 1979. De fet, les xifres oficials no registren gaires migrants que treballen a les ciutats i no tenen permís de residència per ser-hi. El seu nombre és tan elevat i les conseqüències de la seva falta de reconeixement són tan perniciosos que l'Estat s'ha proposat acabar amb el sistema de registre de la població, que tenia com a objectiu controlar-ne la mobilitat, per la seva falta d'eficàcia i perpetuació de desigualtats. El fenomen de la migració interna afecta 150 milions de persones. I una de les seves característiques és que no ha donat lloc a grans metròpolis, atès que la majoria de migrants no abandonen la seva província i es queden dins l'àmbit de la seva pròpia comarca o districte. Sens dubte, les grans ciutats compten amb emigrants, però la concentració més gran es localitza a la miriada de ciutats petites i mitjanes disperses per tot el món rural. I ja es comptabilitzen 160 ciutats amb més d'un milió d'habitants.

El desenvolupament de la industrialització rural, de l'obertura d'indústries al món rural, que donen feina a 130 milions de persones, expliquen el ràpid avenç de la industrialització i la urbanització a la Xina. Una part molt important dels ingressos de la població classificada com a rural prové de la seva feina a la indústria i de serveis localitzats al camp, i no de la seva feina a l'agricultura. Així, els 314 milions de treballadors del sector primari el 2007 (40% del total de la població ocupada) es redueixen a menys de la tercera part de la població activa quan es té en compte la seva font principal d'ingressos. La Xina ha deixat de ser un país agrari per convertir-se en la fàbrica del món. La indústria ha augmentat el seu pes en l'economia del país parcialment gràcies, en part, a les inversions de capital estranger en els sectors productius, tot i que també pel seu propi desenvolupament endogen amb l'aparició de la societat de consum àvida de productes manufacturats que inunden el mercat.

El procés d'urbanització comporta la construcció d'habitatges i infraestructures per al transport. La Xina està en obres, atès que la privatització del sector immobiliari i la demanda d'espai residencial han reduït la superfície de terra de cultiu i han destruït part del patrimoni arquitectònic dels centres de les ciutats. L'objectiu d'acabar amb l'infrahabitatge i augmentar la reduïda superfície d'habitatge per càpita no sempre va acompanyat de la conservació del patrimoni. A més, l'especulació urbanística i les expropiacions forçoses injustament compensades han provocat nombrosos altercats violents que reflecteixen el malestar social.

La polarització social ha augmentat, tal com reflecteix l'índex de Gini, que ha passat del 0,21 del 1979 al 0,47 del 2009, tot i que el 23% de la població es considera de classe mitjana. Les diferències d'ingressos entre el món urbà i el rural superen la proporció tres a un i la desigualtat entre regions és cada vegada més gran. L'estructura social xinesa està marcada per aquests desequilibris i l'Estat ha començat a prendre mesures per redistribuir la riquesa de manera més justa, després d'un període de privatitzacions i neoliberalisme voraç que ha afectat sobretot serveis bàsics com l'educació i la sanitat. La desigualtat econòmica ha tingut com a conseqüència l'èxode rural i la reaparició de classes socials, de nous rics i de nous marginats.

L'accés a les noves tecnologies

està cada cop més generalitzat: 400 milions d'internautes i 700 milions de telèfons mòbils converteixen la Xina en el país més interconnectat del món. La pluralitat social augmenta, així com els marges de llibertat i la reivindicació de drets, malgrat els episodis periòdics de censura. Apareixen nous tipus de família i es manifesten de manera cada vegada més normalitzada diverses identitats sexuals. Gairebé la meitat de la població del país ha nascut els últims trenta anys, és a dir, no ha experimentat en primera persona l'època maoista d'igualitarisme, ascetisme i sacrificis. Els joves tenen moltes més oportunitats que els seus pares i formen part d'una generació amb un nivell educatiu més elevat i amb una forta identitat nacional. Davant del predominant valor dels diners que impregna tota la societat, apareixen mostres de recerca de l'espiritualitat amb la recuperació de tradicions. El turisme intern s'ha convertit en una indústria potent que satisfà les demandes de la classe mitjana ansiosa de noves experiències. Aquest sector està fomentant la recuperació del patrimoni històric, cultural, natural i de la diversitat ètnica. Modernitat i tradició cohabiten i s'alimenten mútuament en un país cada cop més global, obert i poderós, que s'ha proposat novament recuperar un mínim de l'equilibri social perdut temporalment en nom del creixement econòmic.

L'increment del cost de la vida

al mateix temps de la reducció de la taxa de natalitat ha tingut com a conseqüència que la mida de les famílies sigui progressivament més petita i l'individualisme més gran. La política del fill únic per parella només ha tingut èxit a les ciutats on ja es tenien pocs fills abans d'implementar-la. Les diferències entre el camp i la ciutat es manifesten també en la natalitat, encara que es tendeix a una confluència entre totes dues a mesura que el camp es va urbanitzant. Actualment, la taxa de fertilitat és d'1,8 fills per dona, per sota del recanvi generacional de 2,1. L'expectativa d'un envelliment ràpid i accelerat de la població està obligant a flexibilitzar aquesta política, de manera que ja es permet als matrimonis amb fill únic tenir dos fills sense cap mena de penalització, de la mateixa manera que al món rural es pot tenir un altre fill si el primer és nena. La preferència per descendents de sexe masculí disminueix, ja que augmenta l'accés a la Seguretat Social, que proporciona pensions de jubilació, i l'accés a la sanitat i l'educació. Mentre s'universalitza el sistema de benestar social, els fills de sexe masculí encara són els responsables de la manutenció i la cura dels seus pares durant la vellesa, sobretot al camp.

